

College van burgemeester en wethouders van de Gemeente Amsterdam
Startpunt Amsterdam Nieuw-West
t.a.v. Projectgroep Osdorpplein
Osdorpplein 520
1068TA Amsterdam

Inspraakreactie concept investeringsnota en concept stedenbouwkundig plan Stadscentrum Osdorp

Amsterdam, 24 november 2022

Geacht College,

Via deze weg dient de Vereniging Vrienden van de Sloterplas een zienswijze in op uw plannen.

De Vereniging Vrienden van de Sloterplas is dé belangenorganisatie die opkomt voor het behoud en het versterken van het karakter van de Sloterplas en het Sloterpark zoals is ontworpen en uitgevoerd in het Algemeen UitbreidingsPlan (AUP) van Cornelis van Eesteren uit 1934. Ook dragen we actief bij aan de zorg voor de instandhouding en verbetering van de Sloterplas en de daaromheen gelegen parken, alsmede de bescherming van de natuur in dat gebied. Zo denken we positief en constructief mee bij plannen en projecten van het stadsdeel en gemeente, organiseren we excursies en zorgen we voor de overdracht van kennis en kunde over natuur en cultuurhistorie in en rondom de Sloterplas. Ook is de vereniging vóór een rijk aanbod van kunst & cultuur in ons stadsdeel. We hebben ca 500 leden.

1. De Sloterplas is hét icoon van Nieuw-West

De Sloterplas en haar oevers zijn een uniek, zelfstandig en een iconisch gebied, het hart van Nieuw-West. De Sloterplas en -park is een omgeving waar dier en mens genieten van de openheid en weidsheid in een steeds drukker wordende stad. Het karakter is rust, (sport)recreatie en natuur.

In uw document “aanwijzing beschermd stadsgezicht Sloterplas Stadsdeel Nieuw West Juni 2021” beschrijft u de Sloterplas treffend:

- *het is een zo natuurlijk mogelijk ontworpen plas met parken ingericht voor ‘licht, lucht en ruimte’ en voor recreatiedoeleinden, waaronder zwemmen, watersport en wandelen.*
- *het is een stedenbouwkundig ontwerp en vormt het startpunt van – zo men wil de ‘heipaal’ onder, de gehele ruimtelijke en stedelijke compositie van de Westelijke Tuinsteden.*
- *het volgt ruwweg de contour van de oude uitgegraven Sloterdijkermeerpolder.*

U stelt voor een gebouw in of aan het water te realiseren van ca 14.000m² bvo, een footprint van 6.000-9.000 m² en ca 30 meter hoogte, nog exclusief alle andere functies die een dergelijk gebouw functionerend moeten maken (wegen, fundering, etc). Dit heeft een grote en onomkeerbare impact op het unieke icoon, zowel in grootte als wat betreft inpasbaarheid. De Sloterplas en het Sloterpark zal

hierdoor ernstig worden aangetast in functie en karakter. Het bouwen van een theater in of aan het water is daarom wat ons betreft niet inpasbaar en ongewenst.

De Vrienden van de Sloterplas gunt de stichting de Meervaart, de leerlingen en bezoekers een prachtig theater en congrescentrum; alleen niet in of direct aan het icon van het stadsdeel.

Wij merken op dat het onjuist is een deel van de Sloterplas onderdeel te laten zijn van het plangebied van het Osdorplein. Het is namelijk geen uniek onderdeel van Osdorp, maar van heel Nieuw-West.

Tot slot: een uniek icon, openbaar toegankelijk voor mens en dier, en mag niet worden aangewend als investeringsobject met geldelijk gewin. Immers: de grond in en om de Sloterplas kan in theorie worden aangewend om te worden geëxploiteerd. Een slechte ontwikkeling wat ons betreft. De Sloterplas en Sloterpark is er voor mens, flora en fauna, en niet om geld aan te verdienen.

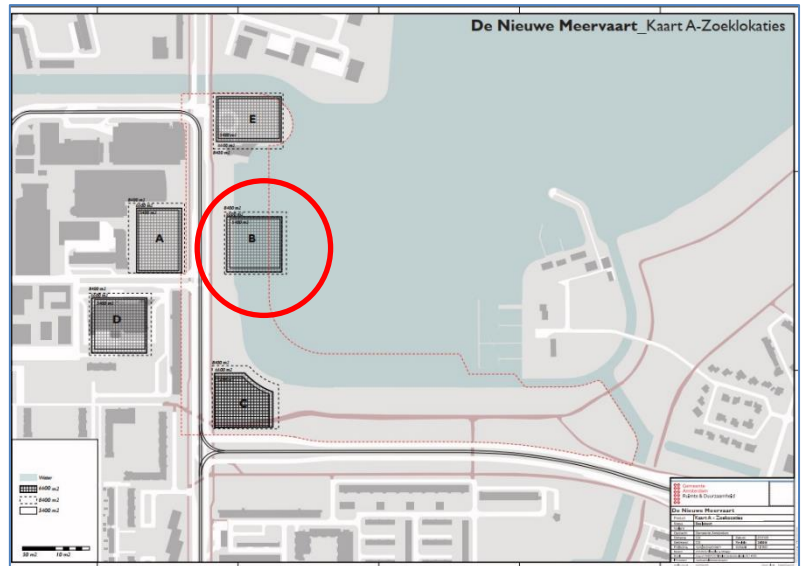
2. Het plan om de nieuwe Meervaart te bouwen is geen Raadsbesluit

In uw concept stedenbouwkundig plan geeft u de voorkeur aan een nieuwe locatie voor de bouw van een theater, namelijk in de uiterste zuidwesthoek IN het water. Deze locatie is nieuw. Deze locatie is daarmee ook géén besluit van de Gemeenteraad. De Gemeenteraad heeft op 2 juli 2020 en op 16 juni 2021 ingestemd met een 'waterlocatie'. In de teksten en bijlagen wordt onomwonden besloten waar dit theater moet worden gebouwd: direct tegenover de huidige Meervaart. De situering van een gebouw in de zuidwesthoek wordt door de Raad als onwenselijk beschouwd en klip en klaar van de hand gewezen. Uw stedenbouwkundige uitwerking is dus niet gebaseerd op een geldig Raadsbesluit.

Besluitvorming Raad 16 juni 2021:

VN2021-05657 Stadsdeel nieuw-west	Gemeente Amsterdam	Gemeenteraad RAAD
Voordracht voor de raadsvergadering van 16 juni 2021		
Portefeuille	Grondzaken Kunst en Cultuur, Monumenten en Erfgoed (41) Ruimtelijke Ordening (30)	
Agendapunt	18	
Datum besluit	College van B&W 11-05-2021	
Onderwerp		
Locatie nieuwe Meervaart		
De gemeenteraad van Amsterdam besluit		
1. Kennis te nemen en bespreken van:		
a. de uitkomsten van het participatieproces over de nieuwe Meervaart zoals uitgevoerd in de periode oktober 2020 tot en met maart 2021 naar aanleiding van het vaststellen van een voorkeurslocatie door de gemeenteraad op 2 juli 2020, met als belangrijkste uitkomst dat er geen duidelijke voorkeur is voor één locatie voor de nieuwe Meervaart;		
b. het overzicht van studies, adviezen en participatiemomenten over vijf mogelijke locaties voor een nieuw theater voor De Meervaart in de periode 2017-2021. Deze locaties zijn: zuidwestoever in de Sloterplas, huidige locatie, hoek Lelylaan/Meer en Vaart, stadsdeelnkantoor, Landtong;		
c. de voor- en nadelen van de onder b genoemde locaties gezien de ruimtelijke consequenties, de consequenties voor de culturele programmering, de financiële haalbaarheid en de uitkomsten van de meeste recent gehouden participatie. Ten aanzien van de financiële haalbaarheid geldt dat 3 locaties (huidige locatie, stadsdeelnkantoor en Landtong) leiden tot een negatief effect op de grondexploitatie.		
d. het ongevraagde advies van de stadsdeelcommissie Nieuw-West waarin de stadsdeelcommissie de gemeenteraad adviseert om goed te luisteren naar de uitkomsten van het participatietraject en bovenal om zich blijvend te committeren aan de geplande investering om deze belangrijke plannen werkelijkheid te laten worden. Verder adviseert de stadsdeelcommissie om het opgebouwde netwerk dat tijdens het participatietraject is ontstaan, te blijven inzetten als klankbord.		
e. de begeleidende raadsinformatiebrief.		

Besluitvorming Raad 2 juli 2020:

Jaar 2020	Gemeente Amsterdam	R
Afdeling 1	Gemeenteraad	
Nummer 756		
Datum 24 juni 2020	Voordracht voor de raadsvergadering van woensdag 1 en donderdag 2 juli 2020	
3. In te stemmen met de keuze voor de waterlocatie (locatie c) als locatie voor de nieuwe Meervaart;		
4. Kennis te nemen van de toekomstvisie van de Meervaart (bijlage 3) die de basis		

Optie 2 - aan de Sloterplas

- Nieuw-West op de kaart – een nieuw gebouw aan de Sloterplas kan een gebaar van stedelijke betekenis zijn en vervult de Amsterdamse wens om betekenis te geven aan de 'buitenwijk'. Een unieke bestemming kan dienen als een entree naar Nieuw-West. Volgens de Kunstraad zet een iconisch gebouw Nieuw-West op de kaart.
- Bijzondere programmering – door schakelbare zalen en het landschap te gebruiken als podium biedt deze locatie ruimte voor bijzondere producties.
- Boulevard en uitzicht – deze locatie geeft de mogelijkheid, zoals de Meervaart wenst, de boulevard te gebruiken voor presentaties en festivals. Ook vergroot het unieke uitzicht de aantrekkelijkheid voor bezoekers.
- Vervoersknooppunt – de locatie ligt naast het centrum en op een knooppunt van openbaar vervoer. Als er een westelijke metrolijn komt, is dit de locatie voor een halte.
- Parkeren – er is aandacht vereist voor logistiek en parkeren in relatie tot het park en de afhandeling van verkeer.
- Groen en zicht – een gebouw op deze plaats raakt de Hoofdgroenstructuur. Het gaat ten koste van bomen en groen op deze plek, en van de openheid en weidsheid van de Sloterplas en het verkeersplein Lelylaan-Meer en Vaart. Door een gebouw op deze locatie worden de doorlopende bomenkruin van het park en het omliggende groen doorbroken.
- Draagvlak en compensatie – een iconisch gebouw moet wel worden gedragen door de inwoners van Nieuw-West. Voor het verloren groen zou compensatie moeten worden geboden.
- Ambitieniveau – deze prominente locatie vraagt om extra inzet van de organisatie en de programmering. Op deze plek ben je niet meer bescheiden en klein, maar groot en betekenisvol. Dat moet ook worden gedragen door de inwoners van Nieuw-West. Voor deze locatie zijn twee mogelijkheden onderzocht: aan de boulevard en direct tegenover de huidige locatie. Bij die laatste wordt de boulevard verkort en richt het theater zich op de zuidwestzijde in plaats van de boulevard.

Optie 3 - in de Sloterplas

- Iconische plek – op de kop van de plas, zichtbaar vanaf de overzijde, aan de boulevard. Door de ligging aan de rand en niet los in het water is er sprake van een goed adres en is dit logistiek oplosbaar.
- Aan de boulevard – gezicht en entree van het theater aan de boulevard zorgen voor het activeren van de boulevard en het verbeteren van het gezicht van het Osdorpplein aan de plas.
- Deel van het centrum – de ligging in het verlengde van het Osdorpplein geeft de Meervaart een sleutelpositie in het centrum en logische verbinding met de nieuwe bibliotheek. Dat vraagt wel om een kwaliteitsimpuls voor deze straat.
- Watercompensatie – Voor het verloren water moet compensatie worden geboden. Het park biedt hiervoor ruimte, maar het moet zorgvuldig worden ingepast in het ontwerp en de programmering van het park. Idealerweise draagt nieuw water bij aan het zuiveren van water uit de plas.
- Bijzondere programmering – door schakelbare zalen, gebruik van de foyer en koppeling van zalen en foyer aan het landschap biedt deze locatie ruimte voor bijzondere producties.
- Parkeren – kan op de oude locatie in het centrum, waarmee dubbelgebruik wordt bevorderd. Logistiek inpassen is een lastige puzzel die kostenverhogend kan werken.
- Ambitieniveau – deze prominente locatie vraagt om extra inzet van de organisatie en de programmering. Op deze plek ben je niet meer bescheiden en klein, maar groot en betekenisvol. Dat moet ook worden gedragen door de inwoners van Nieuw-West. Voor deze locatie zijn twee mogelijkheden onderzocht: aan de boulevard en direct tegenover de huidige locatie. Bij die laatste wordt de boulevard verkort en richt het theater zich op de zuidwestzijde in plaats van de boulevard.

Ad 3. In te stemmen met de keuze voor de waterlocatie als toekomstige locatie voor de Nieuwe Meervaart

De waterlocatie volgt als voorkeurslocatie na intensief onderzoek waarbij, verbouwing van het huidige gebouw en vijf mogelijke nieuwbouw locaties en diverse varianten zijn onderzocht. De geschetste waterlocatie dekt het best de diverse ambities en visies.

De belangrijkste conclusie uit het ruimtelijk onderzoek (bijlage 2) voor een Nieuwe Meervaart op de waterlocatie is als volgt geformuleerd: Een nieuw gebouw aan de Sloterplas zal/moet een bijzonder gebouw zijn door de programmering en door de prominente plaats. Door de gehele zuidwestoever en het gebied als een geheel op te waarden ontstaat een nieuw stedelijk leefgebied waar stad en park bij elkaar komen. De Meervaart heeft niet alleen toegevoegde waarde voor het stadsdeel, maar ook een stedelijke en regionale betekenis die in de toekomst op deze nieuwe plek verder versterkt zal worden. Een gebouw op deze plaats kan daarom niet op zichzelf worden beschouwd, maar alleen in samenhang met haar sociale en stedenbouwkundige context.

De Meervaart in het water is niet alleen een theater of een ruimtelijk gebaar in de Sloterplas maar wellicht meer nog een sociaal, cultureel, economisch gebaar. Een nieuw cultureel zwaartepunt dat naast de theaterprogrammering ook op het gebied van cultuureducatie en talentontwikkeling grote betekenis zal krijgen voor de westelijke zijde van de stad.

Een keuze voor een nieuw gebouw voor de Meervaart in de Sloterplas heeft invloed

5

Jaar 2020	Gemeente Amsterdam	R
Afdeling 1	Gemeenteraad	
Nummer 756		
Datum 24 juni 2020	Voordracht voor de raadsvergadering van woensdag 1 en donderdag 2 juli 2020	

3. Het plan om te bouwen in of aan de Sloterplas druist in tegen het beschermd stadsgezicht

Met het voorstel om de Sloterplas en haar oevers aan te wijzen tot beschermd stadsgezicht geeft de gemeente aan dat de bebouwing in de Sloterplas of aan de oevers niet passend is.

De beschermende waarden (pag. 15) door u opgesteld in “aanwijzing beschermd stadsgezicht Sloterplas Stadsdeel Nieuw West Juni 2021’ geven geen enkele ruimte voor het bouwen van een enorm bouwwerk in de Sloterplas. Het gaat om o.m. de volgende waarden:

1. De contour van de plas.
2. De beoogde oneindigheid als van een meanderende rivier.
3. De volledig groene omzoming met dien verstande dat de twee groene oevers parken (stads- en buurtpark) zijn.
9. Bebouwing rond de plas, ver in de tweede linie ontworpen, waardoor de continuïteit van het groengebied met de plas zijn verstilte en natuurlijke karakter behoudt.

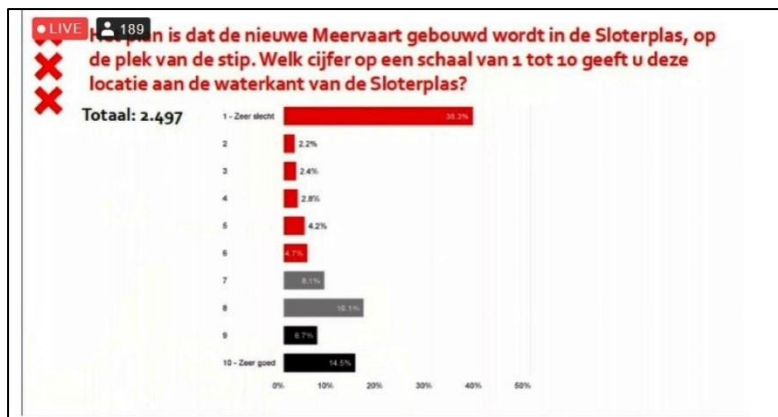
We zijn van mening dat deze waarden als zodanig ook beschermd moeten worden. Door toch te bouwen in of aan de Sloterplas, ook al is het met het argument van ‘een eenmalige uitzondering’, scheidt dit een ongewenste precedentwerking; de cultuurhistorische waarden van de Sloterplas en Sloterpark zullen onomkeerbaar worden beschadigd.

4. De inspraak en participatie rondom de planvorming van een nieuwe Meervaart is onvolledig en onjuist

Al vanaf 2019 hebben veel bewoners en organisaties hebben grote bezwaren geuit tegen het bouwen in of aan de Sloterplas; de bewoners willen vooral een meer groene boulevard en niet een gebouw in de Sloterplas.

In 2020 werd voor een ieder plots een ‘waterlocatie’ door het College voorgesteld aan de gemeenteraad. Deze optie is nooit in eerdere participatiebijeenkomsten te berde gebracht.

Na het besluit van de gemeenteraad in juli 2020 (bouw van een theater in de Sloterplas, tegenover de huidige Meervaart), is nog snel een participatietraject opgestart. Met sturende vragen en weinig tot geen ruimte voor inbreng is een multi-interpretabele uitslag gepresenteerd: een meerderheid van de bewoners vond het idee van bouwen in de Sloterplas onjuist. U, het College, presenteerde deze cijfers echter als een kleine meerderheid vòòr het bouwen in de Sloterplas en ging door met uw planvorming.

Tijdens de Raadsvergadering in 2020 erkende wethouder Meliani dat de participatie “beter had gekund” en beloofde beterschap. “Als blijkt dat er geen draagvlak is, dan zullen we een heroverweging moeten maken”. Ook wethouder Van Doorninck verklaarde: “Als we er tijdens het traject achter komen dat echt iedereen zegt “Geweldig dat hier geïnvesteerd wordt, prachtig, alleen absoluut niet in de plas, dan zouden wij natuurlijk gek zijn om dat door te drukken.”

Onze petitie ‘Niet bouwen in de Sloterplas’, waarop tot nu toe ruim 2700 handtekeningen zijn gezet zien wij niet terug in uw plannen of verslag “Participatieverslag Investeringsnota Osdorpplein fase 2 11 oktober 2022”. Wij zijn daarover zeer teleurgesteld en krijgen het gevoel niet erkend te worden.

Dit participatietraject heeft een grote knauw gegeven in het vertrouwen van de burger in de overheid. “De gemeente drukt toch wel haar zin door, naar ons wordt niet geluisterd, de gemeente beslist over ons en niet met ons”. Wij vinden deze gang van zaken zeer schadelijk voor de relatie burger-overheid.

Als klap op de vuurpijl worden bewoners en organisaties in november jl. opnieuw overrompeld met wéér een nieuwe locatie, namelijk in de uiterste zuidwesthoek in het water. Deze locatie is in de afgelopen jaren niet besproken of aan de bewoners voorgelegd. We worden wederom overvallen door een nieuwe locatie, met nieuwe consequenties en met nieuwe bezwaren.

5. Het plan om te bouwen in de Sloterplas druist in tegen de Hoofdgroenstructuur en het vergroot de verkeersonveiligheid

In het door u, het College, vastgestelde Hoofdgroenstructuur (okt 2022) geeft u aan de zuidwestoever te beschermen en te behouden. In uw plannen voor de bouw van een groot gebouw in het water, direct grenzend aan deze Hoofdgroenstructuur, schaaft u uw eigen voornemen voor groenbehoud. Het door u berekende afwikkeling van laad- en losverkeer voor een groot theater is, helaas, te rooskleurig. Ook ontbreekt het aan ruimte beslag voor fietsparkeervoorzieningen en vervoersvoorzieningen voor mensen met een beperking. We verwijzen u voor alle richtlijnen naar de Handboeken van het CROW.

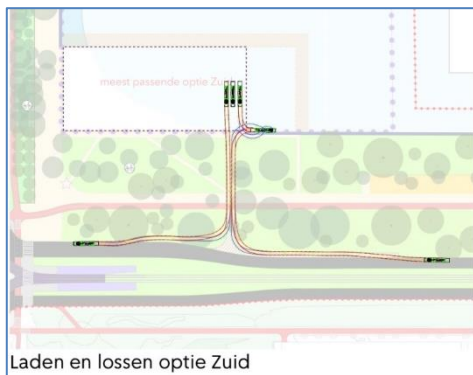
Per productie moeten ca 5 grote vrachtwagens (18 meter lengte) bij het theater kunnen komen, aldus de technische dienst van de Meervaart. Ondanks dat deze plekken inpandig worden opgelost, dan nóg is voor de afwikkeling, opstelruimte en draaibewegingen van deze vrachtwagens veel meer verkeersruimte nodig dan u heeft berekend en getekend. Ook zal een groot deel van de groenstrook tussen Lelylaan en Sloterplas moeten veranderen in zwaar belastbaar asfalt en toegangswegen. Ook moet het theater bevoorradat worden en komen er gedurende de dag allerlei bezorgdiensten langs. Deze kunnen volgens uw plannen niet inpandig laden en lossen, maar voor de ingang op maaiveld.

Eveneens dient een dergelijke functie toegankelijk worden gemaakt voor mensen met een beperking; parkeerplaatsen voor gehandicapten en opstapplaatsen voor taxivervoer moeten worden opgelost voor de ingang van het theater in deze groenstrook.

Ook zorgen deze extra verkeersbewegingen voor verkeersonveilige situaties voor wandelaars, spelende kinderen, theaterbezoekers, fietsers en sporters.

Tevens hebben wij grote zorgen over de handhaafbaarheid van de onveilige verkeerssituaties en ongewenste parkeer- en autobewegingen. De parkeerplaatsen voor theaterbezoekers zijn op afstand gesitueerd en de infrastructuur nodigt daarom extra uit om toch 'even' voor de deur te parkeren of bezoekers of kinderen in en uit te laten stappen. De handhavingscapaciteit die dit vergt van de gemeente en politie is niet beschikbaar.

Al deze functies moeten, als gevolg van uw plannen, ook nog in deze Hoofdgroenstructuur worden afgewikkeld. Ergo: er blijft weinig over van deze Hoofdgroenstructuur. Veel minder dan door u geschetst in de plannen.

6. Bescherm de natuur en waterberging in tijden van klimaatverandering

We zitten in een klimaatcrisis. Het is 2 over 12. Ook Amsterdam moet alles op alles zetten om meer te verduurzamen en radicaal te vergroenen. Om hitte op te vangen in tijden van extreme warmte is meer groen broodnodig; om water op te vangen in tijden van overvloedige regenval, waterberging. De Sloterplas en het Sloterpark zorgen nu al voor deze functie!

We doen een klemmend beroep op u om hier geen groen en geen wateroppervlak te verstenen. Voor huidige bewoners én voor toekomstige generaties. Koester daarom het Sloterpark en de Sloterplas.

7. Behoud karakter van Sloterpark en Sloterplas voor recreatie, ontmoeting en rust

In en om de Sloterplas vinden allerlei activiteiten plaats voor rust en recreatie. Tal van mensen wandelen, verblijven, ontmoeten, eten en sporten in en om de plas. Gratis en niet-vercommercialiseerd. Het 'Rondje Sloterplas' is voor de sportende bewoner een bekende term. In de Sloterplas leren kinderen zwemmen, zeilen en kanoën. Watersporters zwemmen en duiken in de plas. Een gebouw bouwen in het water (gebouw inclusief fundering, afrastering, steigers, etc) verkleint dit areaal. Ook zorgt de aantreking van een dergelijke cultuur- en horecafunctie voor veel extra gemotoriseerd vaarverkeer; dit zal zorgen voor onveilige situaties voor watersporters en het verstoort de waternatuur onnodig.

Sporten, ontmoeten en genieten van rust is nodig voor de gezondheid en het welzijn van mensen.

8. Meer inwoners in Nieuw-West betekent: meer behoefte aan natuur en openbare ruimte

Het stadsdeel Nieuw-West is met 160.000 inwoners het grootste stadsdeel van Amsterdam en op de lijst van grote steden de 14de grootste stad van Nederland. Het is een dichtbevolkt gebied en door de woningbouwopgave worden veel extra woningen bijgebouwd. Dit leidt tot een bevolkingsgroei van 40.000 inwoners in 2040 in ons stadsdeel. Het stadsdeel wordt dichter bebouwd en wordt aanzienlijk drukker. Ook de druk op de openbare ruimte en de parken zal navenant toenemen. Een open en weidse Sloterplas is broodnodig voor de rust, ruimte en ontspanning voor onze inwoners. Met uw plan vervangt u groen voor extra bebouwing en verharding plus extra drukte van een publieksaantrekkende voorziening; dit draagt niet bij aan het welzijn en de gezondheid van onze bewoners. Ons stadsdeel heeft een prachtig theater, draagt bij aan de ontwikkeling en dit verdient aandacht en opwaardering; echter NIET in of aan de Sloterplas.

9. Investeer in de waterkwaliteit van de Sloterplas

De waterkwaliteit van de Sloterplas is niet best. Regelmatig wordt er blauwalg geconstateerd waardoor veel waterrecreatie wordt ontraden. Zowel bij Waternet als de gemeente is er een intentie om de waterkwaliteit te verbeteren, echter blijven de plannen uit. Het kleiner maken van het waterareaal door het bouwen in de Sloterplas draagt niet bij aan een betere circulatie of verbetering van de kwaliteit van het water en van het leven in het water. In plaats van te investeren in een gebouw in het water, vragen we u om te investeren in de kwaliteit van het water voor mens en dier.

In de plannen wordt gesproken over de compensatie van het water, maar waar deze waterpartij wordt aangebracht in of rond de Sloterplas is niet bekend gemaakt. Er is namelijk geen plek direct rondom de Sloterplas om deze compensatie te realiseren. Het Sloterpark verdraagt geen extra verlies van parkruimte. Ook pleiten we ervoor dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het ontwerp van Van Eesteren door grote waterpartijen te verplaatsen en zo te morrelen aan het ontwerp van de plas.

Tot slot wijzen we u erop dat de Sloterplas een behoorlijke diepte kent. Bouwen in de Sloterplas is daarmee niet onmogelijk wel enorm duur en het vergt ook onder de grond en onder het wateroppervlak veel ruimtebeslag en grondverzet. Ook dit heeft nadelige consequenties voor de waterkwaliteit en watercirculatie.

In afwachting van uw reactie teken ik met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de Vereniging van de Vrienden van de Sloterplas,

Harriët Haakma Wagenaar, voorzitter

Tineke Stricker, secretaris